

У музеі гісторыі беларускай літаратуры адкрылася выстаўка да стагоддзя «Маладняка»

30.11.2023 12:34

Аўтар: Алена Дзядзюля | Культура

Выстава — падвядзенне вынікаў вялікага асветніцкага праекта «На хвалі часу, у плыні жыцця», арганізатарамі якога разам з супрацоўнікамі музея выступілі Нацыянальная бібліятэка Беларусі, Беларускі дзяржаўны архіў-музей літаратуры і мастацтва і РВУ «Выдавецкі дом «Звязда».

На працягу пяці гадоў збіраліся матэрыялы, праходзілі круглыя сталы, выставы, прэзентацыі. На рэсурсе Нацыянальнай бібліятэкі створаны віртуальны музей, у якім змешчаны архіўныя дакументы, фотаздымкі, адсканаваныя выданні «маладнякоўцаў». Да праекта далучыліся даследчыкі розных галін: архівісты, музейшчыкі, гісторыкі, літаратуразнаўцы, філосафы.

Так, Полацкі музей кнігадрукавання, які традыцыйна ў пачатку года праводзіць выстаўку, прысвечаную найбольш значным літаратурным падзеям, вырашыў стварыць экспазіцыю да стагоддзя «Маладняка», якая пазней перарасла ў віртуальны праект. Дарэчы, у Полацку сто гадоў таму была адна з філій знакамітага літаратурнага аб'яднання, якая выпускала часопіс «Надзвінне».

«Дняпроўскія ўсплескі», «Світанне», «Уздым», «Маладняк Барысаўшчыны», «Аршанскі Маладняк» — гэта назвы альманахаў, прадстаўленыя на выставе ў Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры. Яны сведчаць пра тое, наколькі шырокі і папулярным быў творчы моладзевы рух у 20-я гады ХХ стагоддзя.

Першы Усебеларускі з'езд «Маладняка» адбыўся 25-27 лістапада 1925 года. Ён зосведчыў вялікі рост моладзых літаратурных сіл БССР і вызначыў далейшую праграму развіцця. Маладнякоўцы павінны былі павысіць святапогляд, знаёміцца з дасягненнямі іншых літаратур, павысіць узровень творчай і асветніцкай «планку» творчых гойшкі і пашыраць удзел у асветнячым і культурным жыцці ўсяго Беларускага краіны шляхам арганізацыі новых і арганізацыі існуючых філій.

За кароткі час арганізацыя сабрала каля 500 сяброў. «Маладняк» — займаўся не толькі літаратурай, але і выяўленчым мастацтвам, музыкай, фота. Напрыклад, у Віцебску моладзь актыўна запісалася ў мастацкую студыю, бо гэты горад меў выдатныя традыцыі, і падарыў свету Казіміра Малевіча.

Дарэчы, выстаўка аформлена ў стылістыцы таго часу: геаметрычныя формы, так званы супрэматызм, маляўнічая плакатная гісторыя, «пазычаная» ў моладзі 1920-ых гадоў. Незвычайны фармат разлічаны на маладых наведвальнікаў.

Творчасць таленавітых аўтараў цікавіла многіх вядомых даследчыкаў. Напрыклад, ёй прысвяціў сваю дысертацыйную работу пэат і вучоны Ніл Гілевіч, высокую ацэнку далі Уладзімір Конан і Міхась Мушынскі, шмат увагі надаюць і сучасныя літаратуразнаўцы. Дзіўна, што «буралепная» літаратура працягвала заставацца малавядомай сучаснаму чытачу. Хаця энергічная, шчырая паэзія маладнякоўцаў сапраўды здольна ўразаць, натхніць, абудзіць цікавасць да творчасці ў падрастаючага пакалення. Цяпер маштабны асветніцкі праект «На хвалі часу, у плыні жыцця» паказвае, што «маладнякоўцы» зноў становяцца запатрабаванымі. Адгукнуліся музеі, бібліятэкі і школы рэгіёнаў, праходзілі мерапрыемствы на малой радзіме аўтараў-маладнякоўцаў, ствараліся новыя экспазіцыі. Дзеці і моладзь актыўна далучаліся да конкурса чыталнік і пісалі эсы.

Выстаўка дазваляе зазірнуць у складаны, але вельмі цікавы, насычаны, прадуктыўны час, багаты на імёны таленавітых аўтараў, якія актыўна шукалі ўласныя формы і зместы, шанавалі рыхную творчу, лічылі сябе стваральнікамі новай беларускай літаратуры. «Маладняк» быў сапраўдным выбухам творчасці. Літаратурнае аб'яднанне дазваляла моладзі кансалідавацца, абменьвацца сваімі напрацаўкамі, адтрымліваць парадзі і падтрымку ад калег.

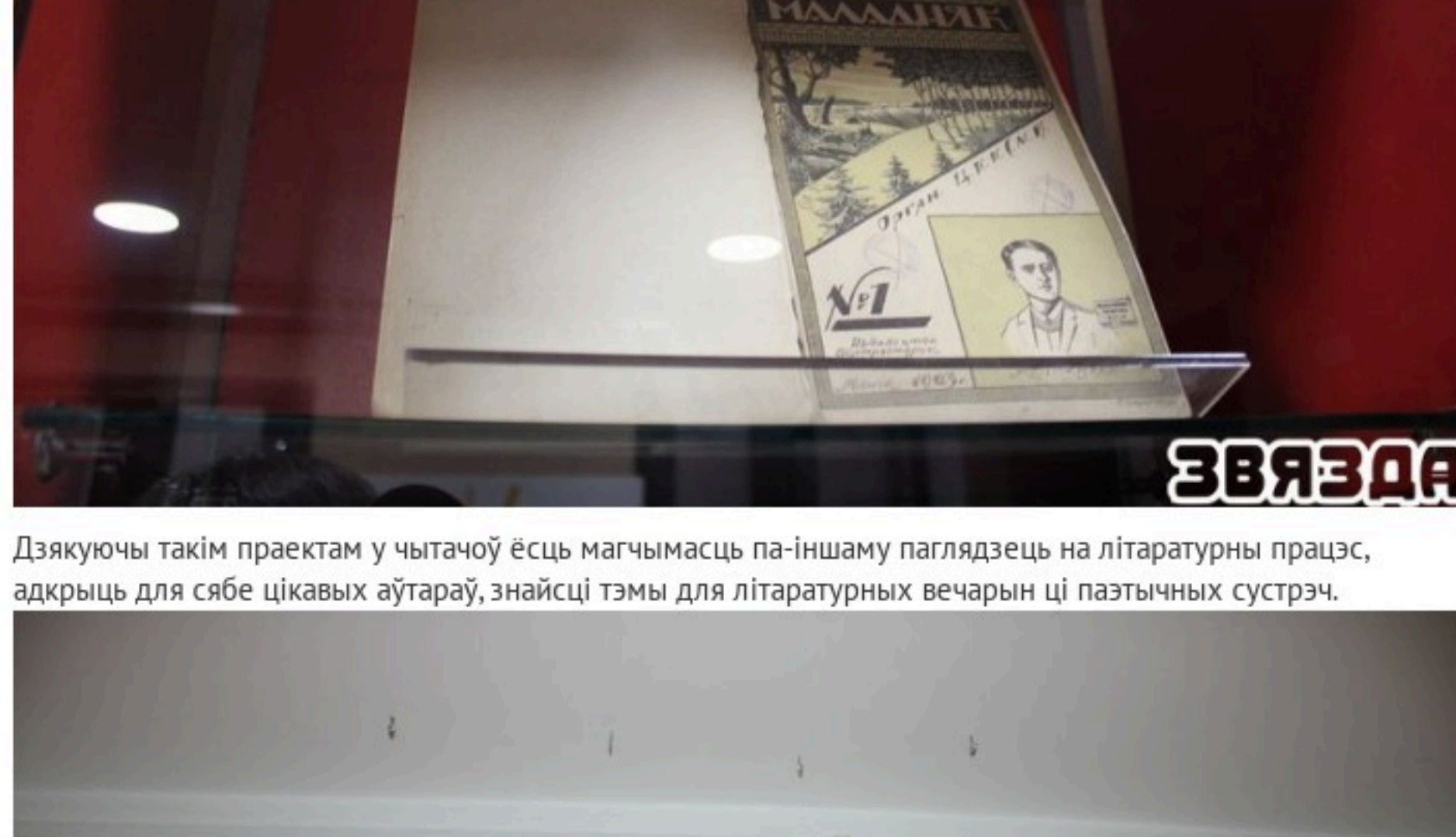
У архівах захавалася багатая дакументаў, якія сведчаць і пра літаратурны працэс, і пра жыццё маладнякоўцаў. Некаторыя з гэтых крыніц прадстаўлены на выставе. Так, тут можна пабачыць спісы ўдзельнікаў суполак, анкеты, якія запаўнялі маладыя людзі пры ўступленні ў аб'яднанне, запісы пасяджэнняў, просьбы.

Выстава насычана фотаздымкамі, звесткамі пра найбольш яркіх прадстаўнікоў літаратурнага руху. Выстава адлюстроўвае гісторыю арганізацыі, змешчаны тут і пратакол з пасяджэння, падчас якога некаторыя творцы выказалі жаданне выйсці з аб'яднання і заснаваць новае — «Узвышша». Падаецца інфармацыя і пра іншыя літаратурныя суполкі, якія існавалі ў той час.

У першым рэўе злева направа: сядаць: Майсей Тэйф, Лазар Кацюбіч, Рыгор Пуршак, Давід Берельсон, Мікола Хведаровіч. У другім рэўе злева направа стаяць: Яна Шаралукі, Нікола Аляксееў, Ян Скрыган, Яна і Давыдзон, Клі Тарба. 1923 г.

Дзякуючы такім праектам у чытачоў ёсць магчымасць па-іншаму паглядзець на літаратурны працэс, адкрыць для сябе цікавыя аўтараў, знайсці тэмы для літаратурных вечарын ці поэмычных сустрач.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ
Фота аўтара

Навіны	Па
14:34	Беларускія не трапілі на п'едэспрыне на другіх Расіі
14:11	Снежанскіх прамых тэлефонных кіраўніцтва Мініст
13:53	У лістапад адбылося больш
13:36	У сектары пра гібель 32 чалавекі спынення перамі
13:15	Затрыманы
	УСЕ НА

Іншыя матэрыялы
У Нацыянальнай бібліятэцы распачаліся IX Беларуска-каляндныя чытанні
Гісторыя ў мініяцю
Адкрылася выстаўка скарбы Куццінска
Святлана Аманеева: культура — гэта акцыя
Пачалося выданне Казымы Чорнага

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА